

Okul Öncesi Eğitim Programları

Editör: Aslı YILDIRIM

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Aslı YILDIRIM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARI

ISBN 978-605-037-009-6

DOI 10.14527/9786050370096

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindex.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ekim 2019, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Ayşe Nur Yıldırım
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım A.Ş.
İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105
Yenimahalle/ANKARA
(0312 394 55 91)

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Okul öncesi eğitim, temel eğitim sürecinin çok önemli bir parçasıdır. Okul öncesi dönem çocukların birçok temel beceriyi kazanmasının yanı sıra, öğrenmeye en açık oldukları dönemdir. Bu nedenle, çocukların tüm gelişim alanlarının bütüncül biçimde desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. Okul öncesi dönemde verilen eğitimin işlevsel olabilmesi, çocukların çok yönlü gelişimini destekleyen, kendini ifade etmesine fırsat tanıyan, oyunla öğrenmeyi temel alan çocuk merkezli programların uygulanmasıyla olanaklı hale gelebilir. Çocuk merkezli eğitim programları, çocuğun temel özelliklerini, gereksinimlerini, ilgi ve meraklarını dikkate alır. Ülkemizde uygulanan okul öncesi eğitim programlarının geçmişten bugüne gelişimine bakıldığında, konu merkezli olmaktan uzaklaşıp, çocuk merkezli programlara geçildiği görülmektedir.

Eğitim programları, belirlenen kazanımlara uygun öğrenme süreçlerini planlamayı, uygulamayı ve değerlendirmeyi içerir. Okul öncesi eğitimde aylık eğitim planı, günlük eğitim akışı ve etkinlik planları hazırlanmaktadır. Ülkemizde okul öncesi eğitim programlarında kullanılan terimler, günümüz çağdaş eğitim anlayışları doğrultusunda güncellenerek, gerekli pilot uygulamalar gerçekleştirildikten sonra uygulamaya sunulmaktadır. Ancak, geçmişten gelen alışkanlıkların, kimi değişiklikleri içselleştirmeyi zorlaştırdığı da göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle, güncellenen öğretmen yetiştirme programları kapsamında yer alan “Okul Öncesi Eğitim Programları” dersinde okutulmak üzere hazırlanan bu kitaba gereksinim duyulmuştur. Bu kitabın hem öğretmen adaylarının yetiştirilmesine, hem de görev yapan öğretmenlerimizin okul öncesi eğitim programlarına ilişkin güncellemeleri takip edebilmelerine katkı sağlaması öngörülmüştür. Her bir bölümün çeşitli üniversitelerde okul öncesi eğitim alanında çalışan akademisyenler tarafından yazılması, kitabımızın en büyük zenginliğidir. Öğretmen adaylarımızın yetiştirilmesine ve alandaki çalışmalara katkı getirmesi açısından büyük özveri ve emekle çalışan bölüm yazarı meslektaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Editör

Aslı YILDIRIM

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Aslı YILDIRIM

1. BÖLÜM: EĞİTİM PROGRAMININ ÖNEMİ, İLKELERİ VE ÖGELERİ

Dr. Öğr. Üyesi Seda ATA

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

2. BÖLÜM: TÜRKİYE'DE UYGULANAN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARININ TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ

Dr. Öğr. Üyesi Banu DİKMEN ADA

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

3. BÖLÜM: 0-36 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN EĞİTİM PROGRAMI

Arş. Gör. Uzm. Cansu YILDIZ

Hacettepe Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mine Canan DURMUŞOĞLU

Hacettepe Üniversitesi

4. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI

Öğr. Gör. Dr. Füsun KURT GÖKÇELİ

Anadolu Üniversitesi

5. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE PLANLAMA

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Melek ERBİL KAYA

Anadolu Üniversitesi

6. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ORTAMI DÜZENLEME

Dr. Öğr. Üyesi Abdulhamit KARADEMİR

Muş Alparslan Üniversitesi

7. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINDA DEĞERLENDİRME

Doç.Dr. Asude BALABAN DAĞAL

Marmara Üniversitesi

8. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ PROGRAMINDA ETKİNLİK TÜRLERİ

Doç. Dr. H. Gözde ERTÜRK KARA

Aksaray Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi E. Hande AYDOS

Aksaray Üniversitesi

9. BÖLÜM: 0-36 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN UYGULAMALI ÇALIŞMALAR

Dr. Öğr. Üyesi Müge YURTSEVER KILIÇGÜN

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

**10. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI İÇİN UYGULAMALI
ÇALIŞMALAR**

Dr. Öğr. Üyesi Müge YURTSEVER KILIÇGÜN

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM

EĞİTİM PROGRAMININ ÖNEMİ, İLKELERİ VE ÖGELERİ

Giriş.....	2
Kavramlar	2
Program Yaklaşımları	5
Program Türleri	7
Eğitim Programlarının Ögeleri.....	10
Özet	16
Kaynakça.....	17

2. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE UYGULANAN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARININ TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ

Giriş.....	20
1952 Okul Öncesi Eğitim Programı	21
1989 Okul Öncesi Eğitim Programı.....	27
1994 Okul Öncesi Eğitim Programı.....	30
2002 Okul Öncesi Eğitim Programı.....	33
2006 Okul Öncesi Eğitim Programı.....	36
2013 Okul Öncesi Eğitim Programı.....	40
Özet	44
Kaynakça.....	47

3. BÖLÜM

0-36 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN EĞİTİM PROGRAMI

Giriş.....	50
0-36 Aylık Çocukların Gelişim Özellikleri	51
0-36 Aylık Çocuklarda Fiziksel ve Motor Gelişim	51
0 -36 Aylık Çocuklarda Bilişsel Gelişim	53

0-36 Aylık Çocuklarda Dil Gelişimi.....	54
0-36 Aylık Çocuklarda Sosyal Duygusal Gelişim.....	55
Dünyada Uygulanan 0-36 Aylık Çocuklara Yönelik Eğitim Programları.....	56
Amerika Birleşik Devletleri.....	56
Te Whariki Programının İlkeleri.....	63
Türkiye’de Uygulanan 0-36 Aylık Çocuklar İçin Eğitim Programı.....	65
Programda Özel Gereksinimli Çocuklar.....	73
Programda Aile Eğitimi ve Katılımı.....	74
Özet	75
Kaynakça.....	76

4. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI

Giriş.....	80
Okul Öncesi Eğitim Programı	81
Okul Öncesi Eğitim Programının Tarihsel Gelişimi	83
2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Özellikleri	88
Özet	91
Kaynakça.....	92

5. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE PLANLAMA

Giriş.....	96
Okul Öncesi Eğitimde Planlamanın Önemi ve İlkeleri.....	96
Okulöncesi Eğitimde Planlama-Uygulama-Değerlendirme Arasındaki İlişki	100
Okulöncesi Eğitimde Hazırlanması Gereken Plan Çeşitleri	102
Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Etkinlik Havuzu	122
Farklı Yaş Gruplarına Etkinlik Planlama	124
Özet	128
Kaynakça.....	129

6. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ORTAMI DÜZENLEME

Giriş.....	132
Okul Öncesi Dönemde Eğitim Ortamlarının Önemi ve Özellikleri	133
Okul Öncesi Dönemde Uygulanan Farklı Yaklaşımlarda Öğrenme Ortamları.....	134
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Genel Özellikler	138
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Sağlık ve Güvenlik Önlemleri	139
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Dış Mekân Özellikleri	141
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında İç Mekân Özellikleri.....	143
Diğer Bölümler	152
Özet	155
Kaynakça.....	156

7. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINDA DEĞERLENDİRME

Giriş.....	160
Değerlendirme Nedir?	161
Değerlendirmenin Amaçları Nelerdir?.....	161
Değerlendirmenin Önemi Nedir?	162
Değerlendirme Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Kriterler	164
Değerlendirme Ne Zaman ve Nasıl Yapılır?.....	164
Değerlendirmede Raporlaştırma	166
2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda Değerlendirme	167
Çocukların Değerlendirilmesi.....	167
Programın Değerlendirilmesi	168
Öğretmenin Kendini Değerlendirmesi.....	168
Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı Gelişim Gözlem Formu (Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013):	169
Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı Gelişim Raporu (Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013).	170
Özet	171
Kaynakça.....	172

8. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ PROGRAMINDA ETKİNLİK TÜRLERİ

Giriş.....	174
Türkçe Etkinliği	175
Oyun Etkinliği	184
Fen Etkinliği.....	187
Drama Etkinliği	190
Süreç	191
Alan Gezisi	193
Matematik Etkinliği	197
Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği.....	203
Sanat Etkinliği.....	208
Müzik Etkinliği	212
Hareket Etkinliği.....	217
Kaynakça.....	221

9. BÖLÜM

0-36 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN UYGULAMALI ÇALIŞMALAR

Giriş.....	226
Günlük Akış Planının Hazırlanması.....	226
Etkinlik Zamanının Planlanması: Planlı Oyun Etkinliği	238
Gelişim Gözlem Formlarının Doldurulması	248
Gelişim Dosyası (Portfolyo) Hazırlanması	249
Eğitimci Öz Değerlendirme Formlarının Doldurulması	250
Eğitimci Gözlem Formlarının Doldurulması.....	250
Gelişim Göstergelerine ve Kavramlara Yer Verilme Çizelgelerinin Hazırlanması.....	250
Özel Gereksinimli Çocukları Desteklemede Dikkat Edilecek Noktalar	251
Özet	252
Kaynakça.....	252

10. BÖLÜM
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI İÇİN UYGULAMALI
ÇALIŞMALAR

Giriş.....	254
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitimin Planlanması ve Uygulanması...	255
Eğitim Ortamı.....	255
Okul Öncesi Eğitiminin Değerlendirilmesi	265
Özet	266
Kaynakça.....	266
Etkinlik Planı Örnekleri	267
EDİTÖR VE YAZARLAR HAKKINDA	285

1. BÖLÜM

EĞİTİM PROGRAMININ ÖNEMİ, İLKELERİ VE ÖGELERİ

Dr. Öğr. Üyesi Seda ATA

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Öğrenme Çıktıları

Bu bölümü tamamladıktan sonra;

- Program alanındaki temel kavramları açıklayabilecek,
- Program tanımlarını uygun bir şekilde açıklayabilecek,
- Program yaklaşımlarını örnekler vererek açıklayabilecek,
- Program türlerini karşılaştırabilecek,
- Programın öğelerini bilir ve bunların birbirleriyle etkileşimlerini açıklayabileceksiniz.

İçindekiler

- Giriş
- Kavramlar
- Program Tanımları
- Program Yaklaşımları
- Program Türleri
- Eğitim Programlarının Öğeleri

GİRİŞ

Dünyaya yeni gelmiş bir bebek ilk etkileşim ve deneyimlerini ailesi ve yakın çevresi ile gerçekleştirmektedir. Bu etkileşim ve deneyimler zaman içerisinde bir takım alışkanlık ve becerilere dönüşmektedir. Bu süreçte çocuk büyüme ve olgunlaşma süreciyle birlikte karşılaştığı problem durumlarıyla baş edebilmek için yeni davranışlar elde edecektir. Eğitim bir süreçtir. Eğitimin bir süreç olmasının sebebi doğumdan yaşamın sonuna kadar geçen zaman diliminde birbiri üzerine kurulan ve birbirini takip eden öğrenme ve öğretmelerin gerçekleşmesi sonucu oluşmasıdır (Demirel ve Kaya, 2003: s.7). Herhangi bir eğitimden söz ettiğimizde bir değişim amacının varlığını örtük ya da açık olarak ifade ediyoruzdur. Her ne kadar kendiliğinden gerçekleşen plansız gelişigüzel eğitimden söz edilebilse de eğitim özünde belli bir yönde değişimin amaçlandığı planlı bir süreçtir (Ertürk, 2013). Bu bağlamda kitabın ilk bölümünde öncelikli olarak temel bir takım eğitim kavramları kısa bir şekilde sunulmuştur. Ardından ilgili alan yazında geniş bir şekilde yer alan program tanımlarına yer verilmiştir. Program tanımlarının ardından programların oluşturulma sürecinin altında yatan farklı bakış açılarından bahsedilmiştir. Bu konuyu farklı program türleri ve programı oluşturan öğelerin yer aldığı kısımlar izlemiştir. Bu bölümün amacı kitabın sonraki bölümlerinde yer alan bir takım bilgilerin okuyucular tarafından daha iyi anlaşılabilmesini sağlamaktır.

KAVRAMLAR

Alkaya ve Karabulut (2018) temel kavramları şu şekilde açıklamışlardır:

Eğitim: Bireyin davranışlarında kasıtlı olarak istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir. Eğitim süreci öğretim ve öğrenme süreçlerini de içine almaktadır.

Eğitim ikiye ayrılmaktadır:

1. *Formal* Eğitim: belirli bir plana programa bağlı olarak yürütülen eğitim etkinliğidir.
- *Örgün* Eğitim: Kademelerden örülmüş eğitimidir. Okul öncesi eğitimden başlayarak yükseköğretim kademesini (hizmet öncesi eğitim) de kapsayan eğitimidir
- *Yaygın* Eğitim: Bireylerin ilgi ve gereksinimlerine göre verilen eğitim faaliyetlerini kapsar. Yaş sınırlaması ve sınıflaması yoktur. Örneğin: hizmet içi eğitim, hizmet sonrası eğitim gibidir.

2. *İnformal Eğitim*: Plan programa bağlı olmadan tesadüfi etkinliklerle yürütülen eğitimidir. Kişinin sosyal çevresi: anne- baba, kardeşler, akraba

Öğretim: Okullarda yapılan planlı-programlı öğretme faaliyetlerine öğretim denilmektedir.

Öğrenme: Bireyin olgunlaşma düzeyi ve çevresiyle etkileşimi sonucu davranışlarında oluşan kalıcı değişikliklerdir.

Öğretme: Herhangi bir öğrenmeyi sağlama faaliyeti olarak tanımlanmaktadır. Öğretme işi öğretmen, ana, baba, usta, arkadaş ve çevrede sürekli olarak gerçekleştirilmektedir. Öğretme işinde öğrenme durumundaki kişinin yeterliliği (olgunlaşma, zeka, kabiliyet) öğretme ortamı ve öğretme durumu önem taşımaktadır.

Yaşantı: Bireyin diğer bireylerle ve çevresiyle etkileşiminin bireyde bıraktığı izlerdir.

Müfredat kavramı günümüzde ne eğitim programı ne de öğretim programı deyimlerinin yerine kullanılabilir bir anlam taşımaktadır. 1950'li yıllara kadar bugünkü anlamda bir eğitim programı ve program geliştirme anlayışından bahsedilemeyeceğinden müfredat kavramı o yıllardaki program anlayışıyla örtüşmektedir. Ancak günümüz eğitim programı daha kapsamlı, dinamik bir geliştirme sürecini içeren, öğretmen ve öğrenciler için rehber niteliğinde dokümanlar olarak oluşturulmaktadır. Kısaca bilimsel açıdan eğitim programı, belirli öğeler ve bu öğeler arasındaki dinamik ilişkiler ağını ifade ettiği için 1950'li yıllardan sonra müfredat kavramı yerini "Eğitim Programı" anlayışına bırakarak bu kullanım daha çok tercih edilmeye başlanmıştır (Demirel, 2010).

Eğitim ve öğretim faaliyetleri amaçlı ve planlı olduğu için eğitim kurumlarında düzenlenen etkinlikler önceden hazırlanan planlar, programlar aracılığıyla yürütülür. Program kelimesi Latince "programma" (beyanname, bildiri, ferman) kökünden gelmektedir. Program kelimesi "İzlen; okullarda, haftanın belli günlerinde, belli saatlerde verilecek dersleri gösteren çizelge" anlamlarına gelmektedir (Demirel, 2010).

Dewey (1902) programı sürekli devam eden bir yeniden yapılanma süreci olarak nitelendirmektedir. Bobbit (1918) programı bireyin gizli kalan yeteneklerini keşfetmek için yönlendirilmiş ya da yönlendirilmemiş deneyimlerin tamamı olarak tanımlamaktadır. Rugg (1927) ise programın öğrenen için en anlamlı olabilecek birbirini izleyen deneyim ve girişimlerden oluştuğunu ileri sürmektedir. Caswell ve Campell (1935) programı çocukların öğretmen rehberliği altında sahip oldukları tüm deneyimler olduğunu belirtir. Tyler (1957) eğitim hedeflerine ulaşılması için okul tarafından planlanan ve yönetilen öğrenme deneyimleri ola-

rak programı tanımlar (akt: Glatthorn, Boschee, Whitehead ve Boschee, 2015). Programı, Oliver (1965), okulun sorumluluk alanına giren tüm yaşantılar ve bu yaşantıların gerçekleştirilmesini sağlayan öğretmenlerin çalışmaları sonucunda öğrencilerin karşı karşıya geldiği durumlar şeklinde ifade eder.

Gagne (1967) programın her bir üniteye yer alan öğrenmelerin tamamlanmasını hedefleyen düzenli bir sırada sunulan ünitelerden oluştuğunu savunur. Stake (1967) programı; öğrencinin başarılı olması için öğretmenin neler yapması gerektiği ve öğrencinin neye maruz bırakılacağına yönelik amaçlar, içerik, öğrenme çevreleri, yöntemler ve bunların meydana getirdiği değişikliklerin karakterize edilmesi şeklinde ifade etmiştir. Okul içindeki ve dışındaki durumlarda istenilen sonuçları gerçekleştirmek için okulun toplam çabasıdır. Kerr (1968) programı bireysel ve grupla yürütülen okul tarafından planlanan ve uygulanan tüm öğrenme yaşantıları olarak görür. Saylor ve Alexander (1974) programı okul tarafından sunulmuş tüm öğrenme fırsatlarını kapsayan bir süreç olduğunu belirtirler. Doğan (1974: 361) ise, “öğrencide meydana gelen davranış değişikliğini, buna ulaşmak için öğrencinin karşı karşıya geleceği eğitim yaşantılarını, bunları faaliyete geçirebilmek için öğretim metotlarını ve amaca ne oranda ulaşıldığını ölçmek için ölçme araçlarını ve değerlendirme kıstaslarının belirlenmesi” şeklinde bir program tanımlı yapmıştır. Eisner (1985) programın bir ya da birden fazla öğrenci için eğitsel sonuçlar doğurabilecek planlı etkinliklerin sınıf ya da derste tasarlanması olduğunu belirtir.

Safar (1992) “Eğitim programı” kavramının öncelikli olarak üniversitelerde yer alan ders ya da kurs bağlamında verilen eğitim için kullanıldığı belirtmektedir (akt: Demeuse ve Strauven, 2016). Longstreet ve Shane (1993) programın eğitsel kararların alınmasındaki süreçlerin giderek daha karmaşık hale gelmesinden dolayı sürekli gelişim içerisinde dinamik bir yapıya sahip olduğunu ileri sürmektedirler (akt: Marsh, 2009).

Tanner ve Tanner (1995) öğrenen kişilerin bilgi ve deneyimler üzerindeki kontrorlünün gelişmesi için bilgi ve deneyimin tekrar yapılandırılabilmesi olarak ifade etmişlerdir. Oliva (1997) okulda öğretilenleri, dersleri, içeriği, derslerin programını, materyalleri, başarı hedefleri, okulda yaşananları, okul personeli tarafından planlananları ve okulda öğrenenin geçirdiği tüm yaşantıların birleşimini program olarak nitelendirir. Demirel (2010) programı okul içinde ve okul dışında planlanmış faaliyetler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantılar olarak tanımlamıştır. Silva (2009) programı 21.yy becerileri için gerekli olan bilgiye sahip olmak yerine sahip olduğu bilgiyle ne yapacağını vurgulanması olarak tanımlar.